

*Wat je aandacht geeft, groeit!
vertrouwen – nieuwsgierig – groeien*

Protocol ter voorkoming van taal- en leesproblematiek en dyslexie

De Wonderboom

Versie april 2025

Inhoud

Inleid	4
1Vroegtijdige signalering en preventief handelen	5
1.1 Signalering groep 1 en 2	5
1.2 Signalering in groep 3 tot en met groep 8.....	5
1.3 Overzicht van signaleringsmomenten	5
2 Kenmerken van dyslexie.....	6
2.1 Signalen in de kleutergroepen	6
2.2 Signalen in groep 3	7
Zoals beschreven in de kleutergroepen, kunnen er ook signalen in groep 3 worden opgevangen (Dyslexie Centraal, 2025b). Deze signalen worden gezien als risicofactoren, deze leerlingen zullen meer moeite hebben bij het aanleren van de lees- en spellingvaardigheid. Bij lezen gaat het om deze factoren:.....	7
2.3 Signaleren in groep 4 tot en met groep 8	7
2.4 Mogelijke bijkomende problemen bij dyslexie	8
3. Kenmerken van Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	8
4 Begeleidingsinterventies op De Wonderboom	9
4.1 Voorschotbenadering.....	10
4.2 Bouw!	10
4.3 Connect lezen	10
4.4 RALFI	11
2 De diagnose dyslexie en een dyslexieverklaring	11
2.1 Voorwaarden voor een onderzoek naar ernstige dyslexie	11
2.2 Aanmelding voor een onderzoek naar ernstige enkelvoudige dyslexie (EED)	12
2.3 De dyslexieverklaring.....	12
3.3.2 Toetsen externen	15
Literatuurlijst	16

Inleiding

Elke school kent leerlingen met taal- lees- en/of spellingsproblemen. Wanneer deze problemen zeer hardnekkig zijn kan er sprake zijn van dyslexie. In Nederland heeft ongeveer 10% van de leerlingen moeite met het leren lezen, van dit aantal heeft ongeveer 4% dyslexie. Om dyslexie goed te kunnen begeleiden is een vroegtijdige signalering van belang.

‘Dyslexie is een specifieke en hardnekkige lees- en spellingstoornis met een basis in de neurobiologische ontwikkeling, die niet verklaard kan worden door een algemeen leerprobleem, inadequaat onderwijs of sensorische bewerkingen’ (NKD, 2021, p5)

Dyslexie heeft een neurologische basis, er is een afwijking in de hersenen die leiden tot een verstoring bij het opnemen van talige informatie. Bij dyslexie worden drie gebreken gezien. Ten eerste zijn er problemen bij het aanleren van letter-klank associatie en de visuele aandachtspanne (het aantal letters dat in één oogopslag wordt waargenomen). Ten tweede wordt er moeite ondervonden met het horen van klanken en deze om te zetten in gesproken woorden, het fonemisch bewustzijn. En ten derde is er een lag benoemsnelheid van letters en cijfers (NKD, 2021).

Gedragsgenetisch onderzoek toont aan dat dyslexie in hoge mate genetisch is. Wanneer dyslexie voorkomt in de eerste lijn van de familie, heeft een kind 3 tot 4 keer meer kans om dyslexie te ontwikkelen.

Dyslexie gaat relatief vaak samen met ontwikkelingsstoornissen zoals, ADHD, ASS, OCD, DCD, TOS. Dit wordt comorbiditeit genoemd. Wanneer hier sprake van is, wordt er vaak een ernstigere manifestatie van dyslexie gezien.

Stukje over TOS

Om de leerlingen met dyslexie optimaal te kunnen laten profiteren van ons onderwijs, heeft De Wonderboom dit protocol opgesteld. Wij hopen op deze manier de leerlingen met dyslexie vroegtijdig te signaleren en preventief te begeleiden, om ze zo een passende begeleiding te kunnen bieden op school.

Binnen de basisaanpak op school wordt er op cyclische wijze aanbod uitgevoerd en signalering uitgevoerd voor risicolezers. Deze aanpak is uitgewerkt in drie ondersteuningsniveaus en kent een toenemende intensiteit. Wanneer wij didactische resistentie aan kunnen tonen en een leerling in aanmerking komt passend bij de richtlijn, melden wij een leerling aan bij de poortwachter voor onderzoek.

1 Vroegtijdige signalering en preventief handelen

Op De Wonderboom streven wij naar een vroegtijdige signalering en handelen wij preventief ter voorkoming van taal- en leesproblematiek.

1.1 Signaleringsgroep 1 en 2

Veel taal-, lees- en spellingsproblemen kunnen worden voorkomen door kleuters met zwakke fonologische vaardigheden en geen/ of onvoldoende letterkennis extra geletterde activiteiten aan te bieden en hen daarbij gericht hulp te bieden. Kleuters die expliciete instructie krijgen in de klankstructuur van de taal en tegelijkertijd de bij behorende letters aangeboden krijgen, blijken minder moeite te hebben met leren lezen (Van Druenen e.a., 2012). Met het observatiesysteem Mijn Kleutergroep observeren en signaleren de leerkrachten van groep ½ de taalontwikkeling van de leerlingen. De leerlingen krijgen groepsinstructie in de grote en kleine kring en aanbod in de zone van de naaste ontwikkeling.

Leerlingen in groep 2 krijgen, volgens de toets kalender twee keer per jaar de Peilingtaak 'Leesvoorwaarden' uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2 (Van Druenen e.a., 2017). Wanneer leerlingen uitvallen op de leesvoorwaarden bij de herfstsignalerings wordt er gestart met de voorschotbenadering (Smits & Braams, 2019) in een groepje van maximaal 4 kinderen. Wanneer kinderen tijdens de voorjaarssignalerings nog steeds uitvallen, wordt er een Bouw! screening gedaan volgens het [Visie- en Beleidsplan Bouw-2023-2028.docx](#).

1.2 Signaleringsgroep 3 tot en met groep 8

In de groepen 3 maken we gebruik van de aanvankelijk leesmethode LIJN 3. Met de toetsen uit de herfstsignalerings krijgt de leerkracht een gedetailleerd beeld van de aanvankelijke leesontwikkeling van alle leerlingen. Wanneer leerlingen uitvallen op de herfstsignalerings voeren we nogmaals een Bouw! screening uit, wanneer zij nog niet deelnemen aan deze interventie Vanaf januari groep 3 worden de kinderen getoetst en gevolgd binnen het leerlingvolgsysteem met de CITO leestoetsen AVI en DMT volgens de toetskalender.

1.3 Overzicht van signaleringsmomenten

Op de Wonderboom hebben we vaste signaleringsmomenten die passend zijn bij het protocol dyslexie. In onderstaand schema zijn deze signaleringsmomenten weggezet.

	Herfstsignalerings	Wintersignalerings Hoofdmeting	Voorjaarssignalerings	Zomersignalerings Hoofdmeting
Groep 2	Leesvoorwaarden		Leesvoorwaarden/ Bouw! screening gr 2	
Groep 3	Signalerings Lijn 3 Bouw! screening gr 3	DMT/AVI	DMT/AVI	DMT/AVI
Groep 4-5	Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau:	Alle leerlingen: DMT/AVI	Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau: DMT kaart 1, 2, 3 en AVI	Alle leerlingen: DMT/AVI

	DMT kaart 1, 2, 3 en AVI			
Groep 6-8	Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau: DMT kaart 1, 2, 3 en AVI	Alle leerlingen: AVI DMT: Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau: DMT kaart 1, 2, 3	Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau: DMT kaart 1, 2, 3 en AVI	Alle leerlingen: AVI DMT: Alleen leerlingen met een IV/V score op DMT of AVI onder functioneringsniveau: DMT kaart 1, 2, 3

We toetsen de kinderen op AVI-niveau hooguit 1 jaar verder. Dat betekent dat als een leerling in januari in groep 5 zit er wordt gestart met de afname van de M5 en dat er hooguit verder wordt getoetst t/m M6. Vanaf eind groep 6 tot Avi Plus

2 Kenmerken van dyslexie

2.1 Signalen in de kleutergroepen

Vanuit onderzoek is gebleken dat er verschillende voorspellers van lees- en spellingproblemen en dyslexie gesignaleerd kunnen worden (Dyslexie Centraal, 2025a). Door deze signalen op tijd in kaart te brengen en te volgen, kan er preventief ondersteuning worden gegeven ter voorkoming van lees- en spellingproblematiek. Hieronder een opsomming per categorie:

- **Genetische factoren:** dyslexie komt voor in de familie;
- **Spraak- en taalontwikkeling:** moeite met uitspraak klanken, moeite met vormen van goede zinnen, kleine woordenschat;
- **Fonologisch en fonemisch bewustzijn:** moeite met het hakken van een woord in losse klanken (/b/ /oe/ /k/), moeite met het samenvoegen van losse klanken tot een woord, moeite met het weglaten van klanken in een woord, moeite met het herkennen van een klank in een woord;
- **Actieve letterkennis:** moeite met het onthouden van letter-klankkoppelingen;
- **Benoemsnelheid:** moeite om snel en goed reeksen letters, plaatjes of cijfers benoemen;
- **Non-woord repetitie:** moeite om niet bestaande woorden na te zeggen.

Niet alle kinderen met deze problemen ontwikkelen echter dyslexie. Een vertraagde spraak-/taalontwikkeling en dyslexie in de familie heeft wel een zekere voorspellende waarde, deze kinderen worden extra alert in de gaten gehouden.

2.2 Signalen in groep 3

Zoals beschreven in de kleutergroepen, kunnen er ook signalen in groep 3 worden opgevangen (Dyslexie Centraal, 2025b). Deze signalen worden gezien als risicofactoren, deze leerlingen zullen meer moeite hebben bij het aanleren van de lees- en spellingvaardigheid.

Bij lezen gaat het om deze factoren:

- Woorden worden traag en/of fout gelezen;
- Langs spellend of vroeg radend lezen;
- Lezen van een tekst verloopt niet vloeiend;

Bij spelling gaat het om deze factoren:

- Woorden worden traag en/of fout gespeld;
- Kennis van spellingregels- en patronen worden niet goed toegepast;
- Schrijfactiviteiten verlopen moeizaam en/of traag;
- Spellingregels worden niet/moeizaam geautomatiseerd;
- Fouten worden niet gecorrigeerd door de leerling zelf.

2.3 Signaleren in groep 4 tot en met groep 8

De risicofactoren vanaf groep 4 komen sterk overeen met de eerdere beschreven factoren. Alleen worden er vanaf groep 4 hogere eisen gesteld aan de lees- en schrijfvaardigheid van de leerlingen. Een aantal factoren zijn zichtbaar in de les en sommige vallen op tijdens het analyseren van toetsresultaten.

Bij lezen gaat het om deze factoren:

- Woorden worden traag en spellend gelezen;
- Woorden worden radend gelezen;

- Woorden worden fout gelezen;
- Lezen van teksten verloopt niet vloeiend;
- (Stil)lezen van teksten bij andere vakken verloopt traag;
- Vermijdingsgedrag bij en/of hekel aan hardop lezen.

Bij spelling gaat het om deze factoren:

- Woorden worden fout gespeld;
- Woorden worden traag gespeld;
- Kennis van spellingregels- en patronen worden niet goed toegepast;
- Schrijfactiviteiten verlopen moeizaam en/of traag;
- Spellingregels worden niet/moeizaam in schrijfactiviteiten toegepast;
- Fouten worden niet gecorrigeerd door de leerling zelf;
- Geen inzicht in de opbouw van het spellingsysteem.

2.4 Mogelijke bijkomende problemen bij dyslexie

Het is belangrijk om met de leerling en ouders in gesprek te blijven over de belemmeringen die de leerling ervaart. Er bestaan grote verschillen in de mate waarin de problematiek en belemmering wordt ervaren. De last kan ook veranderen gedurende de schoolloopbaan.

De ernstige lees- en/of spellingproblematiek kan ook gevolgen hebben op andere gebieden. Een laag leestempo kan leiden tot problemen schrijfopdrachten en tekstbegrip. Doordat leerlingen moeite ervaren met het technisch lezen, kan de woordenschatontwikkeling achterblijven. Daarnaast speelt het afnemen van leesplezier en een lagere leesmotivatie een rol. Moeite met het schrijven van woorden ontstaat doordat de aandacht meer gaat naar het goed schrijven van het woord, in plaats van het schrijven van de structuur van een tekst.

Door de problemen met automatisering en het werkgeheugen, kunnen ook rekenproblemen ontstaan. Over het algemeen hebben kinderen met dyslexie wel voldoende getalbegrip en inzicht. Tenzij er mogelijk ook sprake is van dyscalculie.

Het niet goed kunnen lezen heeft effect op het gevoel van eigenwaarde. Het onderwijs doet steeds een beroep op het vlot kunnen verwerken en produceren van teksten. Een leerling met dyslexie ervaart daar een tijdsdruk. Mogelijk weten ze wel het antwoord op vragen, maar komen ze daar niet aan toe, omdat het lezen van gecompliceerde opdrachten tijd vraagt en dit kan tot frustratie leiden.

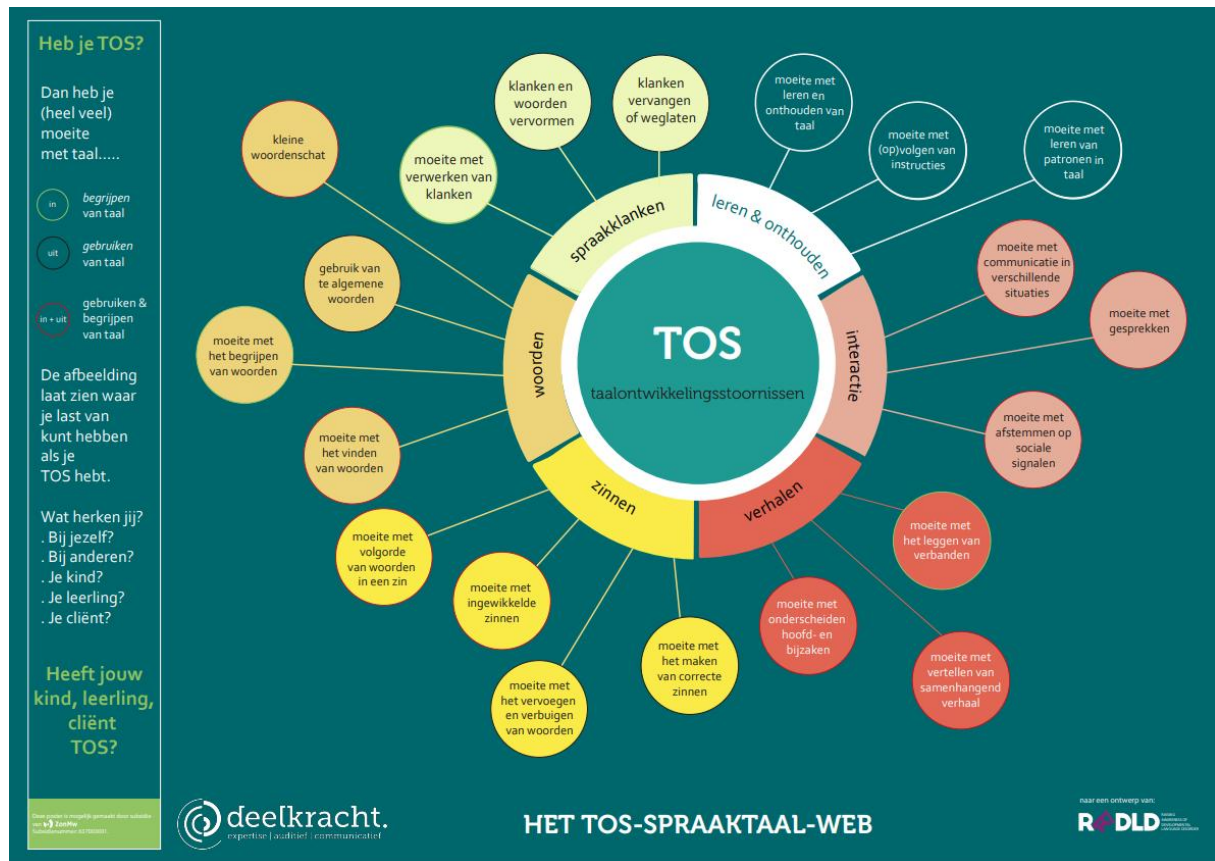
Wanneer leerlingen hun lees- en spellingsprobleem niet of onvoldoende accepteren, krijgen in veel gevallen sociaal- emotionele problemen. Te denken valt aan faalangst, onvoldoende intrinsieke motivatie, negatief zelfbeeld, moeite met aansluiting bij leeftijdsgenoten, vermijding van bepaalde taken op sociaal gebied (Dyslexie Centraal, 2025c).

3. Kenmerken van Taalontwikkelingsstoornis (TOS)

Ongeveer 5% van de leerlingen heeft een TOS, bij leerlingen met een TOS gaat de taalontwikkeling anders dan bij leeftijdsgenoten (www.allesovertos.nl). We spreken van TOS als er geen duidelijke oorzaak is voor de achterstand in de taalontwikkeling, zoals gehoorproblemen, autisme of een laag

IQ. Soms is het onzeker of het een TOS is, dan wordt er gesproken over het vermoeden van TOS. Dit is ook het geval bij meertalige kinderen.

Kinderen met TOS hebben moeite het begrijpen van taal en altijd moeite met praten. Kinderen kunnen moeite hebben om taal op de juiste manier te gebruiken of moeite met het herkennen en maken van klanken, het leren van nieuwe woorden en het maken van zinnen.

Wanneer een kind een TOS heeft, verwerken de hersenen taal minder goed. Er is geen duidelijke oorzaak, maar heeft wel te maken met de ontwikkeling van de hersenen. Het verwerken van taal is een functie van de hersenen. Een kind kan daardoor taal minder goed gebruiken en leren. Naast deze hersenfunctie kunnen kinderen ook moeite hebben met het ergens richten van de aandacht en informatie opslaan in het geheugen. Meertaligheid is nooit de oorzaak van TOS.

Mensen met een TOS ervaren moeite met het herkennen en benoemen van gevoelens, en hebben daardoor vaker moeite met sociale cognitie. Mensen met een TOS hebben soms moeite in de communicatie met anderen.

4 Begeleidingsinterventies op De Wonderboom

Op De Wonderboom volgen we de leerlingen in het leesproces en intensiveren wij het aanbod wanneer extra begeleiding nodig is (Dyslexie Centraal, 2021). Naast het kwalitatieve en effectieve leesonderwijs in de groep stapelen wij wanneer nodig op in het zorgcontinuüm naar ondersteuningsniveau 2 en 3 op het moment dat we zien dat het taal- en/of leesproces stagneert. Bij

ondersteuningsniveau 2 breiden wij het leesaanbod uit met 30 minuten per week en bij ondersteuningsniveau 3 met 60 minuten per week.

Vanuit het overzicht interventies van Dyslexie Centraal (2025d) zetten wij de interventies voorschotbenadering, Bouw!, Connect en Ralfi (pravoo) in bij de ondersteuning op niveau 3.

4.1 Voorschotbenadering

De voorschotbenadering (Smits & Braams, 2006) heeft als doel leerlingen in de tweede helft van groep 2 een voorschot te geven op de leesinstructie in groep 3. Er wordt individueel of in kleine groepjes van maximaal vijf leerlingen gewerkt. Het is gericht op leerlingen die moeite hebben met vaardigheden beginnende geletterdheid zoals fonemisch bewustzijn, letterkennis en/of beginnend schrijven. Leerlingen oefenen met letters, klanken en fonemisch bewustzijn en worden gestimuleerd om te experimenteren met schrijven (invented spelling). De voorschotbenadering bestaat uit 3 fasen die gevolgd moeten worden. In de eerste fase leren de leerlingen 6 tot 10 letters herkennen in een korte tekst of een rijmpje en in vervolgens in andere situaties. In de tweede fase wordt auditieve analyse en auditieve synthese met klanken in woorden geoefend. Hierbij wordt steeds de relatie met geschreven taal gelegd. Dit wordt geoefend met tal van activiteiten. In de derde fase wordt specifiek aandacht besteed aan het aanleren van de klankletterkoppeling om de relatie tussen de aangeleerde klank en de bijbehorende klank in te slijpen. De leerling wordt gestimuleerd om de letter ook zelf te schrijven.

4.2 Bouw!

Bouw! is een digitaal programma dat ondersteuning biedt bij beginnende geletterdheid. Het programma helpt leerlingen die risico lopen op problemen met lezen en spellen inzicht te krijgen in alfabetische principes als teken-klankkoppeling en fonemisch bewustzijn. Bij Bouw! kan in de uitvoering (deels) gewerkt worden met tutores. Bouw! blijkt het meest effectief wanneer het programma wordt afgemaakt (duurt 2 jaar), er een voldoende hoge oefenfrequentie wordt aangehouden en er vroeg mee begonnen wordt (halverwege groep 2 of begin groep 3).

In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling en/of fonemisch bewustzijn, leesproblemen wat betreft accuratesse en/of tempo op woordniveau.

4.3 Connect lezen

Bij Connect Lezen werken kleine groepjes leerlingen drie keer per week onder begeleiding van een leraar aan specifieke lees oefeningen. Het bestaat uit drie onderdelen.

Connect Klanken en Letters is een programma voor vroegtijdige individuele interventie in het proces van aanvankelijk lezen (september-februari groep 3). Het programma is gericht op het verbeteren van het klankbewustzijn, de klank-tekenkoppeling en het technisch lezen ('decoderen'). In te zetten bij: problemen met de klank-tekenkoppeling, leesproblemen wat betreft accuratesse op woordniveau.

Connect Woordherkenning is een interventieprogramma voor leerlingen die bijna alle letters vlot en goed kunnen benoemen, maar moeite hebben met de volledige omzetting van alle letters binnen een woord. Het is gericht op de verbetering van woorden met medeklinkerclusters, tweelettergrepige woorden en meerlettergrepige woorden. In te zetten bij: leesproblemen wat betreft accuratesse op woordniveau.

Connect Vloeiend Lezen is een programma voor kinderen die de aanvankelijke leeshandeling beheersen, maar niet komen tot het automatiseren daarvan. De centrale doelen van Connect

Vloeiend Lezen zijn: leeskilometers maken en het komen tot vloeiendheid.

In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op tekstniveau.

4.4 RALFI

De RALFI-methodiek is bedoeld voor leerlingen die na een intensieve interventieperiode nauwelijks vooruitgang boeken na groep 3. Het helpt vooral zeer zwakke lezers bij wie het AVI-niveau stagneert. Het gaat om leerlingen die de spellende leeshandeling wel grotendeels beheersen, maar die toch traag blijven lezen. Naast herhaald, ondersteunend en veel lezen staat het leesbegrip centraal in de RALFI-methodiek. De interesse van de kinderen staat voorop. Om de lees-vloeiendheid te bevorderen lezen de leerlingen een motiverende tekst op een hoog leesniveau, die ze gedurende een week herhaaldelijk lezen. Bij RALFI-light wordt er doorgelezen en worden teksten dus niet herhaald gelezen. RALFI-light kan worden ingezet bij leerlingen die het AVI-niveau E4 hebben bereikt.

In te zetten bij: leesproblemen wat betreft tempo op tekstniveau.

2 De diagnose dyslexie en een dyslexieverklaring

2.1 Voorwaarden voor een onderzoek naar ernstige dyslexie

Wanneer kinderen uitvallen bij de toetsen met betrekking tot woordlezen volgen we het dyslexieprotocol. Wanneer er drie opeenvolgende en opeenvolgende toetsmomenten (hoofdmetingen) zijn, waarbij de leerling bij de 10% zwakste (E-score) scoort op de CITO-DMT toets

en er een didactische resistentie aangetoond kan worden, melden we de leerling aan bij de poortwachter ter beoordeling van het leerlingdossier.

2.2 Aanmelding voor een onderzoek naar ernstige enkelvoudige dyslexie (EED)

School heeft een signalerende functie op het gebied van dyslexie. School heeft de verantwoordelijkheid om een leerling waarbij vermoeden is van dyslexie te volgen, te ondersteunen en een leesdossier aan te leggen dat het vermoeden van (ernstige) dyslexie onderbouwt. Ouders melden de leerling aan bij het SWV voor een onderzoek naar dyslexie: [Poortwachter Dyslexie \(swvdeeem.nl\)](http://swvdeeem.nl)

De school wordt hierop uitgenodigd het leesdossier digitaal aan te leveren. SWV screent het dossier of de leerling in aanmerking komt voor verdere diagnostiek. Het diagnostisch onderzoek naar dyslexie en het afgeven van een dyslexieverklaring ligt in handen van psychologen en orthopedagogen op het niveau van GZ-psychologen met een erkende bekwaamheidsregistratie in de psychodiagnostiek.

2.3 De dyslexieverklaring

Een diagnosticus vermeldt in een dyslexieverklaring zijn bevindingen op het gebied van de onderkende, verklarende en indicerende diagnose. Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op specifieke maatregelen of faciliteiten passend bij hun hulpvraag. Dit staat beschreven op de dyslexieverklaring.

Een dyslexieverklaring is onbeperkt geldig. Het kan wenselijk zijn bepaalde onderdelen van de verklaring na verloop van tijd aan te passen aan de dan geldende omstandigheden met oog op veranderingen in aanpak en faciliteiten.

Op het gebied van spelling wordt er gebruik gemaakt van de verlengde instructie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het aanbieden in klankgroepen. Er wordt o.a. gebruik gemaakt van online materiaal.

Dit houdt in dat we voor het deelgebied lezen en/of spelling drie momenten in de week organiseren waarin de leerling in een kleine groep begeleiding krijgt voor een tijdsduur van 20 minuten per sessie. De leerlingen die hiervoor in aanmerking komen zijn in elk geval de leerlingen met E-scores binnen de groep. Daarnaast leerlingen die al lange tijd op een E score hebben behaald en bij de laatste meting een D score laten zien. Deze leerlingen moeten niet te snel 'losgelaten' worden. Wanneer ze bij de volgende meting weer een D score halen wordt de ondersteuning afgesloten. De leerkracht kan op basis van begeleidingsbehoefte van de leerling en afhankelijk van de groepsgrootte van maximaal 4 ln ook de keuze maken om andere leerlingen in te delen in deze begeleidingstijd.

Op deze manier proberen we lees- en/of spellingsachterstanden te voorkomen. Wanneer dit onvoldoende resultaat geeft doordat een leerling stagnatie of achteruitgang laat zien in zijn/haar ontwikkeling kan er na een half jaar intensieve begeleiding een aanvraag voor onderzoek plaatsvinden.

De leerlingen die deelnemen aan de interventies doen ook mee aan de tussenmetingen met de voor hen relevante toetsen. Deze resultaten worden bijgehouden in Parnassys.

Omdat De Wonderboom preventief wil zijn in zijn begeleiding wordt er vanaf de kleuterscreening gestart met de voorschotsbenadering.

In groep 3 wordt er gewerkt met de methodiek Connect voor de extra ondersteuning. In de periode september tot januari wordt er gewerkt met Connect Klanken en Letters. Van februari tot april wordt er gewerkt met Connect Woordlezen en in mei tot juni wordt er gewerkt met Connect Vloeiend Lezen. Dit wordt begeleid door een leerkracht en/of remedial teacher.

In groep 4 wordt de instap gemaakt met Connect Vloeiend Lezen of RALFI. Deze keuze wordt op basis van begeleidingsbehoefte van de leerlingen gemaakt. Dit wordt begeleidt door een leerkracht.

In groep 5 tot groep 8 worden de leerlingen in groepen begeleidt met het programma van RALFI. Hiervoor worden teksten aansluitend bij de belevingswereld gezocht. Dit wordt begeleid door een leerkracht.

Voor de inhoud van de methodes Connect en Ralfi wordt verwezen naar het boek dyslectische kinderen leren lezen (Smits en Braams, 2006).

Voor spelling worden de interventies groepsdoorbrekend of in de groep georganiseerd. Er wordt daarbij ook driemaal per week 20 minuten intensieve instructie gegeven door een leerkracht. Bij deze begeleiding wordt de methode als uitgangspunt gehanteerd. Geeft dit onvoldoende leerrendement dan kan besloten worden om de leerling verder te laten onderzoeken.

Compensatie en dispensatie

Dyslectische kinderen hebben problemen met het verwerken van vooral schriftelijke informatie. Door hen te leren compenseren met hun sterke eigenschappen kan de inhoud van de informatie wel degelijk worden verwerkt.

Onder dispensatie verstaan we: de hoeveelheid werk verminderen, de tijd verlengen of het kind vrijstellen van de opdracht.

Op De Wonderboom nemen we het individuele kind als uitgangspunt en stellen voor dit kind een passende dyslexiekaart samen. Hierop komen de aanbevelingen die gegeven worden vanuit de dyslexieverklaring terug welke het kind prettig vindt om mee te werken. De dyslexiekaart wordt elk jaar opnieuw met het kind besproken en afgestemd. In de bijlage vindt u een dyslexiekaart terug met daarop de mogelijkheden van compenserende en dispenserende maatregelen en hulpmiddelen.

De leerkracht zorgt ervoor dat de dyslexiekaart in de klassenmap te vinden is. Daarnaast hangt een kopie in Parnassys.

De rol van de ouders

Ouders kunnen een belangrijke ondersteunende en/of stimulerende rol spelen in de begeleiding wanneer hun kind moeite heeft met lezen, spellen en/of stellen. Deze ondersteunende rol is in vier hoofdpunten samen te vatten:

Helpen accepteren van de lees- en/of spellingproblemen wanneer er sprake is van dyslexie.

Op een ontspannen manier extra lezen met hun kind.

In het geval van dyslexie het kind helpen met huiswerk, eventueel met gebruikmaking van de (technische) hulpmiddelen die er zijn voor dyslectici.

Op een ontspannen en motiverende manier extra oefenen met het kind.

Bij alle extra inspanningen die ouders thuis leveren, is nauw overleg met de leerkracht, (externe) remedial teacher of intern begeleider van essentieel belang. Afspraken die met ouders gemaakt worden, worden door de leerkracht bijgehouden in het LVS Parnassys. Aan het einde van een intensieve begeleidingsperiode wordt niet alleen de begeleiding, maar ook de extra inspanningen van thuis geëvalueerd. Op deze manier wordt gekeken naar de effectiviteit van de alle inspanningen en of het haalbaar blijft voor leerling/ouders/school. Een goede afstemming hierin is in het belang van het kind.

3.3.2 Toetsen externen

Kinderen die externe begeleiding krijgen voor het technisch lezen worden ook door de externe partij getoetst op DMT en AVI. We kunnen deze toetsscores niet overnemen van de externe partij, wij moeten ons namelijk kunnen verantwoorden naar ouders en inspectie. Alleen in overleg met IB kan van deze regel worden afgeweken.

Wanneer het kind (vergoede) dyslexiebehandeling krijgt vanuit een externe RT'er of (ortho)pedagoog dan staat De Wonderboom open voor samenwerking.

De Wonderboom gaat ervan uit dat de betreffende behandelaar contact opneemt met de school en de leerkracht. De school geeft er de voorkeur aan wanneer de externe behandelaar zijn/haar behandeling zoveel mogelijk probeert af te stemmen met de methode van school.

Wanneer de externe behandelaar een geheel andere methodiek toepast is school niet verantwoordelijk voor de mogelijke gevolgen.

Bijlage 1 voorbeeld dyslexiekaart

Literatuurlijst

Dyslexiecentraal (z.d.) Handreiking selectiecriteria Bouw! Geraadpleegd op 31-03-2025 via [2.5.07.Handreiking-selectiecriteria-Bouw!.pdf](#)

Dyslexie Centraal (2021) Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveaus 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie. Expertisecentrum Nederlands en Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie (NKD)
[Handreiking voor de invulling van ON 2 3 en 4 versie 3.1.pdf](#)

Dyslexie Centraal (2025a) *Signaleren in de kleutergroepen*. Geraadpleegd op 31-03-2026 via [Signaleren in de kleutergroepen | Dyslexie Centraal](#)

Dyslexie Centraal (2025b) *Signaleren in groep 3*. Geraadpleegd op 31-03-2026 via [Signaleren in groep 3 | Dyslexie Centraal](#)

Dyslexie Centraal (2025c) *Signaleren in groep 4 tot en met groep 8*. Geraadpleegd op 31-03-2026 via [Signaleren in groep 4 tot en met 8 | Dyslexie Centraal](#)

Dyslexie Centraal (2025d) *Overzicht interventieprogramma's ondersteuningsniveau 3 lezen en/of spellen*. Geraadpleegd op 31-03-2026 via [Keuzehulp effectieve interventies ondersteuningsniveau 3 | Dyslexie Centraal](#)

Smits, A. & Braams, T. (2006) *Dyslectische kinderen leren lezen. Werkvormen voor de behandeling van leesproblemen*. Boom uitgevers Amsterdam

Tijms, J., De Bree, E.H., Bonte, M., De Jonge, P.H., Loykens, E. & Reij, R. (2021) Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling – Versie 3.0. Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie (NKD)

Van Druenen, M., Gijssel, M., Scheltinga, F. & Verhoeven, L. (2012) Leesproblemen en dyslexie in het basisonderwijs. Handreiking voor aankomende leerkrachten. Masterplan Dyslexie en Expertisecentrum Nederlands

Van Druenen, M., Scheltinga, F., Wentink, H. & Verhoeven, L. (2017) Protocol Preventie van Leesproblemen. Groep 1 en 2. Expertisecentrum Nederlands